

Archeologienota Kontich Prins Boudewijnlaan 7

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Bart BOT

25-6-2017

Titel: Archeologienota Kontich Prins Boudewijnlaan 7

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Bart Bot

Projectcode bureauonderzoek: 2017D399

Intern projectnummer: 2017.084

Locatiegegevens: Kontich Prins Boudewijnlaan 7

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X:154558 en Y: 2013274; X: 154838 en Y: 203549

Kadastergegevens: Kontich, afdeling 1, sectie B, perceel nr. 77I (zie figuur 8)

Topografische kaart: zie figuur 6 en 7

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Bart Bot (archeoloog) en Jan Van den Wouwer (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Zelzate, 25/06/2017

© Maarten Bracke, p/aLeegstraat 170, 9060 Zelzate. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANEDE WERKEN	8
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	12
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	12
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	14
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	17
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	17
2.4. HISTORISCHE SITUERING	20
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	25
3. SYNTHESE	27
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	27
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	27
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	30
4. SAMENVATTING	31
5. BIBLIOGRAFIE	32
6. BIJLAGES	33

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning te Kontich Prins Boudewijnlaan 7, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaarde gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied, de directe omgeving en van de gemeente Kontich in het algemeen werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

---

¹<https://cai.onroenderfgoed.be/>

²<http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴<http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵<http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie wordt gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast wordt in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en worden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen wordt afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd, gezien de ligging van de site, niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het plangebied bevindt zich aan de westelijke zijde van de Prins Boudewijnlaan te Kontich. Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van 51805m². Momenteel staat op het op het plangebied een bedrijfsgebouw met een oppervlakte van 27198m². De rest van het terrein is aangelegd als verharde parking. Op de perceelgrenzen staan enkele bomen.

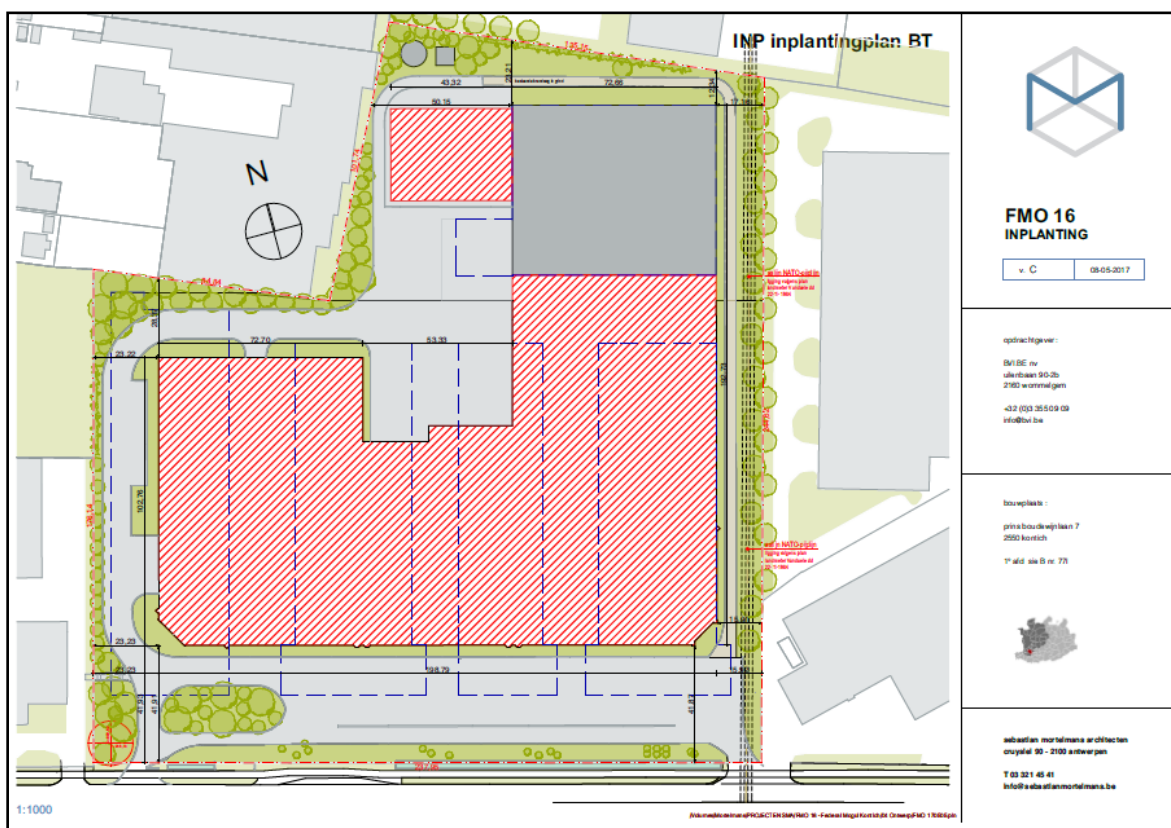

Figuur 1 Zicht op het projectgebied (bron: google.be).

2.2. Geplande werken

De werken houden in eerste instantie de afbraak van een groot deel van het huidige bedrijfsgebouw in. Hierbij wordt ca. 22348m² van het gebouwenbestand afgebroken. Op dezelfde plaats zal een nieuw bedrijfsgebouw verrijzen voorzien van nieuwe riolering, regenwaterputten en septische putten. In totaal worden zes grote gebouwen voorzien (A, B, C, D, E en F), waarvan gebouw E overeenkomt met het niet afgebroken deel van het huidige gebouwenbestand. Gebouw A heeft een oppervlakte van 3894m², gebouw B 5526m², gebouw C 3763m², gebouw D 5323m² en gebouw F 1806m². Aan gebouw E (4406m²) wordt een kleinere unit voorzien met een oppervlakte van 301m². Aan gebouwen A, B, C en D worden aan de oostelijke zijde kantoren voorzien (samen hebben deze een oppervlakte van 3101m²). De nieuwbouw heeft een totale oppervlakte van 25019m². Tussen de gebouwen worden parkeerplaatsen en enkele groenzones voorzien. De funderingen voor de nieuwe gebouwen A, B, C, D en F worden uitgegraven tot op een diepte van +8/8,3m TAW (huidig peil is +9,95m TAW). Onder gebouwen C en D wordt ondergrondse parking voorzien onder de bouwzone met een totale oppervlakte van 1872m². Deze zou uitgegraven worden tot op +6m TAW.

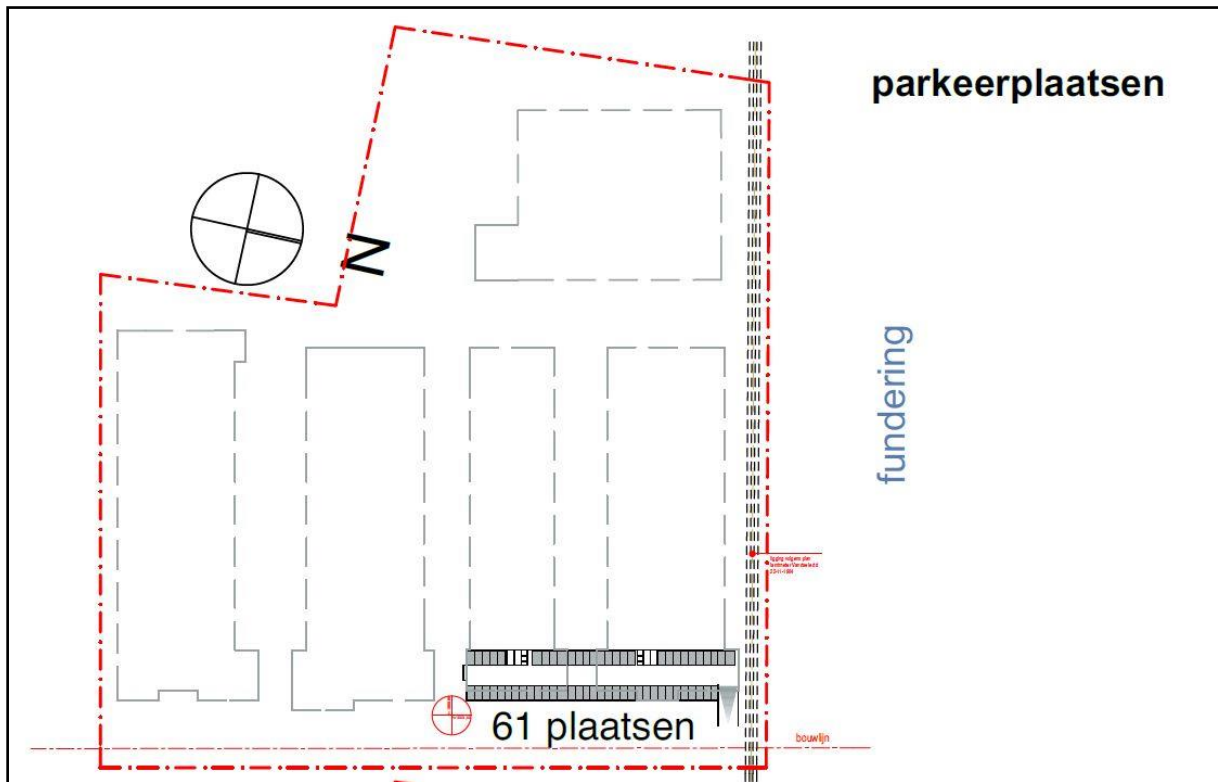
Concluderend kan gesteld worden dat de werkzaamheden zich concentreren op de reeds bestaande gebouwen die afgebroken worden. Bijgevolg zullen geen nieuwe verstoringen meer plaatsvinden, aangezien dit reeds verstoord werd bij de bouw van de huidige gebouwen.

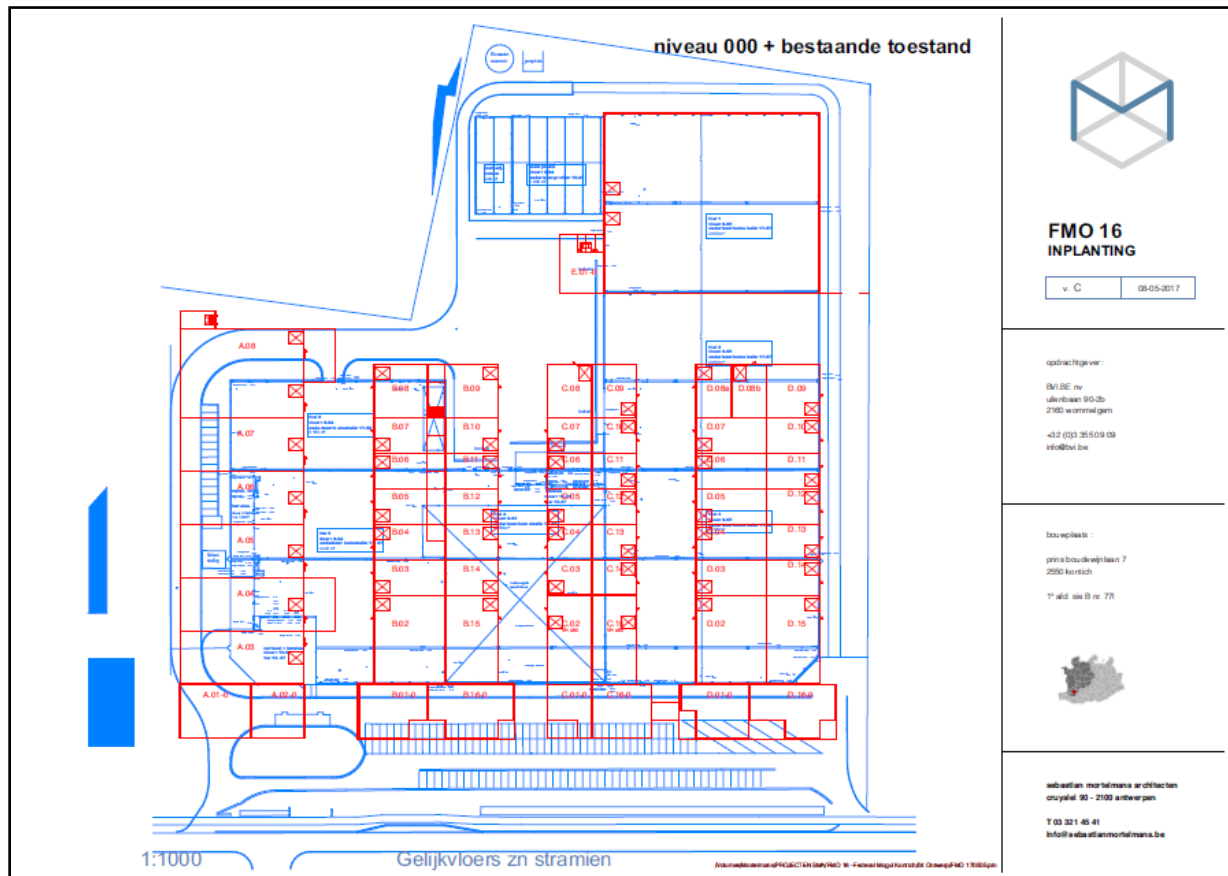
Figuur 2 Uitsnede uit het plan geplande werken. Het rood gearceerde deel betreft het af te breken gebouwenbestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 3 Uitsnede uit het plan van de geplande werken (bron: initiatiefnemer).

Figuur 4 Uitsnede uit het plan der werken met aanduiding van de plaats van de ondergrondse parkeergarages (bron: initiatiefnemer).

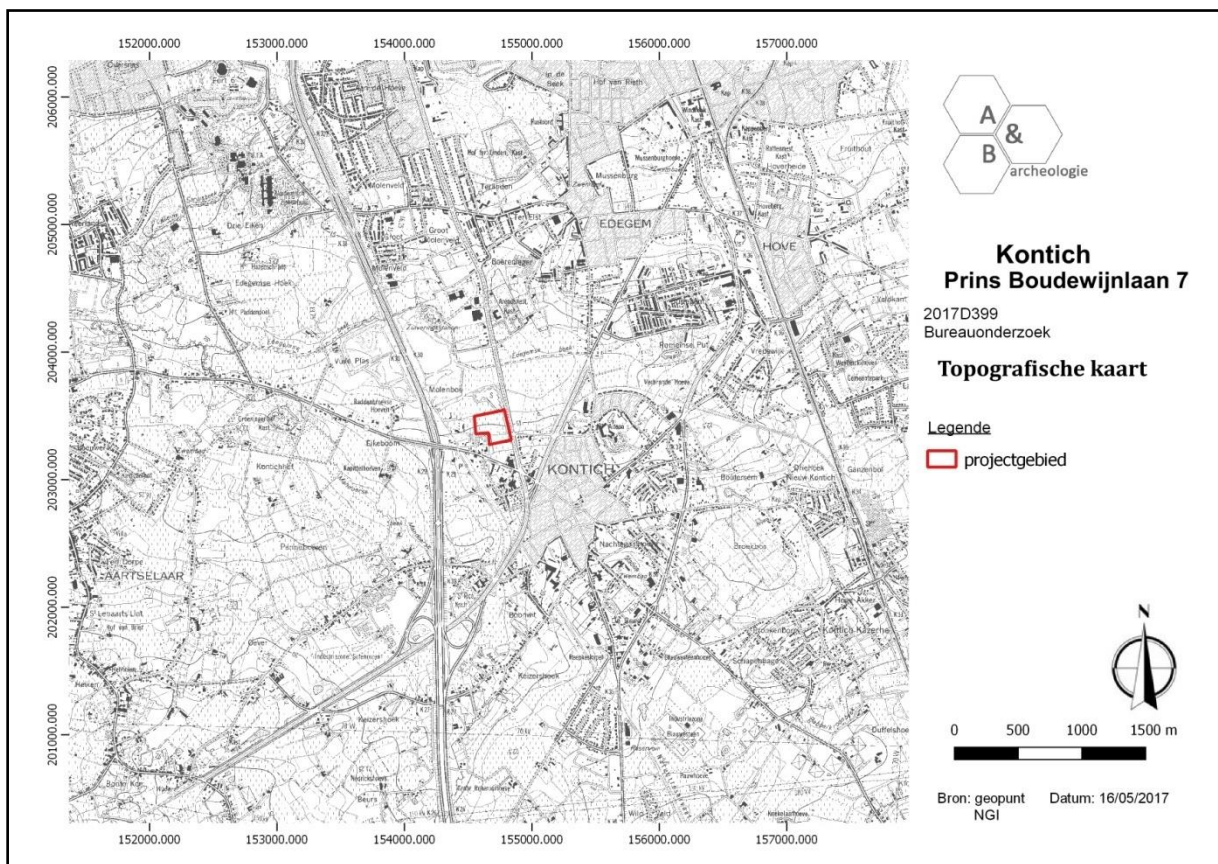

Figuur 5 Uitsnede uit de geplande werken met daarop de bestaande toestand (blauw) en de geplande werken (rood) (bron: initiatiefnemer).

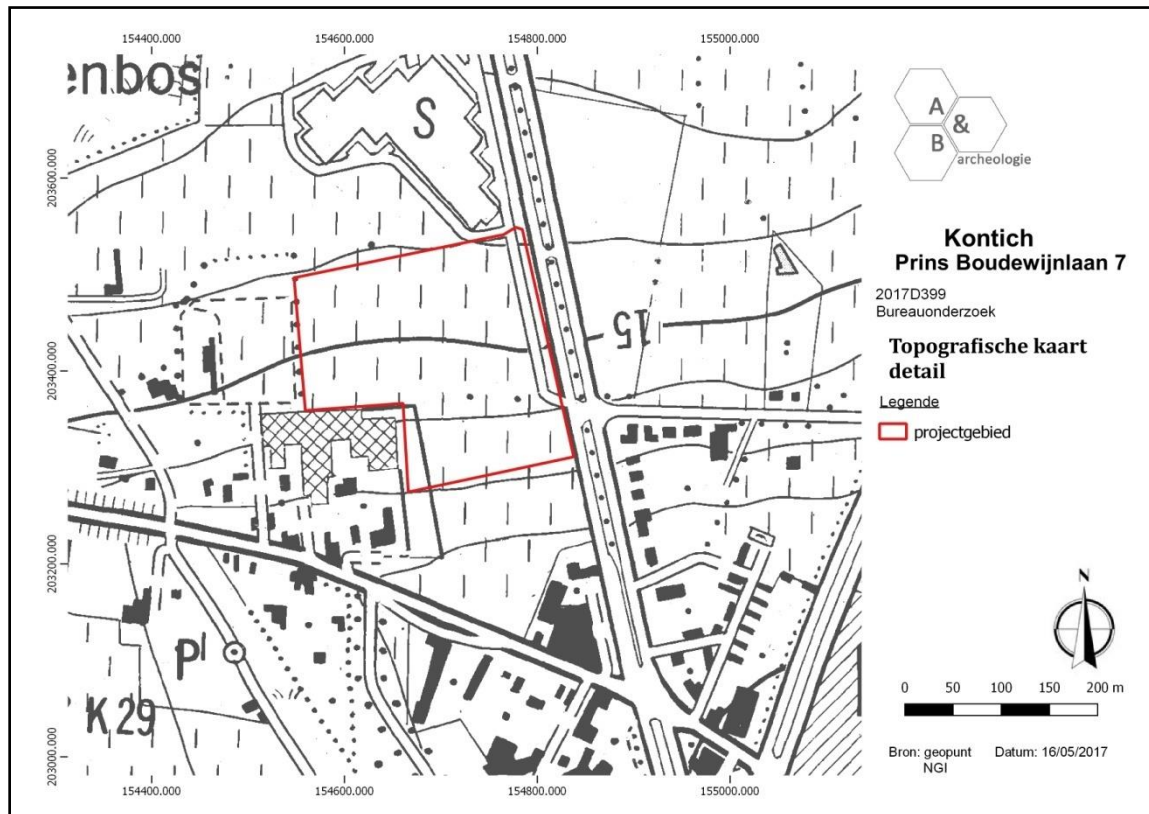
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

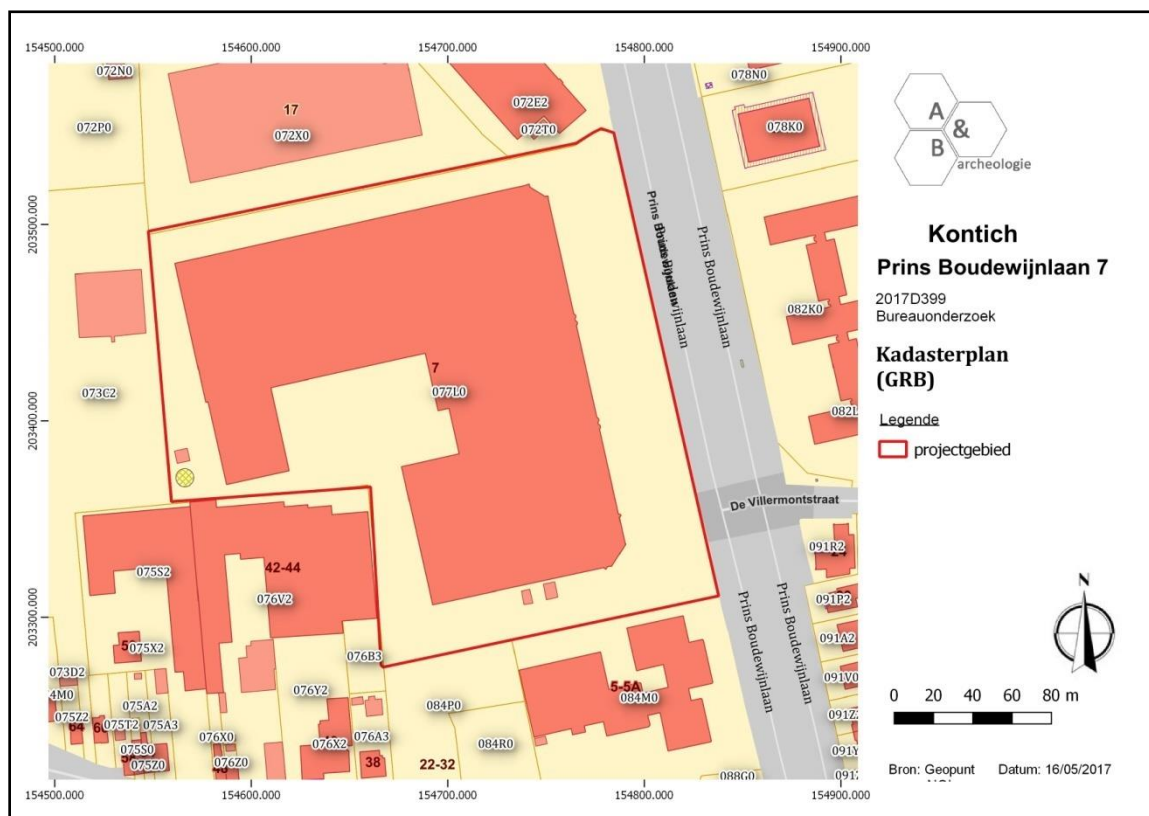
Het projectgebied bevindt zich te Kontich. De gemeente ligt in de provincie Antwerpen. Het plangebied ligt aan de westelijke zijde van de Prins Boudewijnlaan. 370m ten noorden van het plangebied loopt de Edegemse beek. Het plangebied ligt op circa 900m ten noordwesten van het centrum van de gemeente. Het perceel waarop de aanvraag betrekking heeft is kadastraal terug te vinden onder Kontich, afdeling 1, sectie B, nr. 77l.

Figuur 6 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

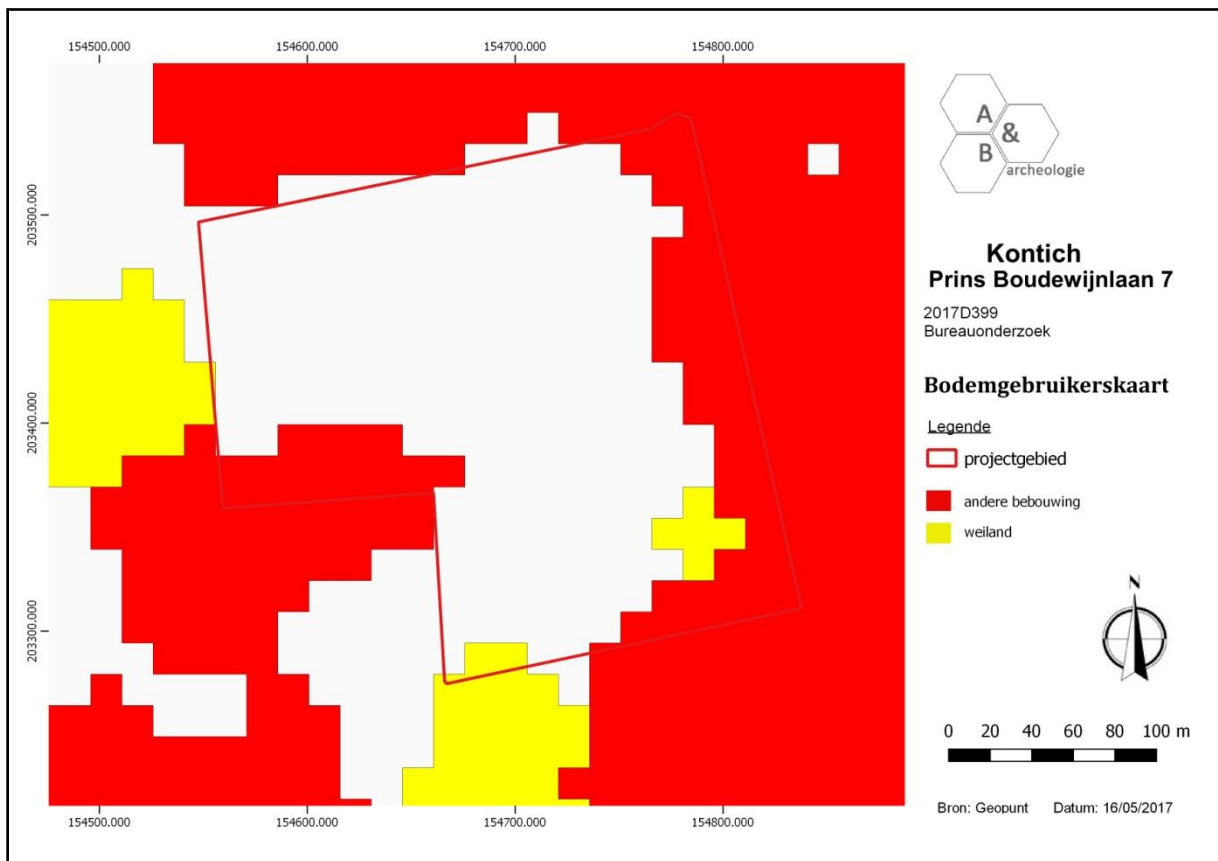

Figuur 7 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 8 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van de perceelsnummers (bron: geopunt.be).

Op de bodemgebruikerskaart van 2001 staat het gebied onderverdeeld in hoofdzakelijk één type. Het grootste deel van het terrein heeft een witte kleur. Dit komt overeen met een in gebruik name van het terrein als akkerland. Rondom het plangebied komt een rode kleur voor. Dit type geeft gebieden aan die voor het grootste deel worden bedekt door structuren zoals gebouwen, wegen en artificiële oppervlakten met groene delen en open bodem, die tussen 30 en 80% zijn verhard. De gele kleur komt overeen met weiland. Het is duidelijk dat de bodemgebruikerskaart niet accuraat is en een inkleuring met een rode kleur een realistischer beeld zou weergeven.

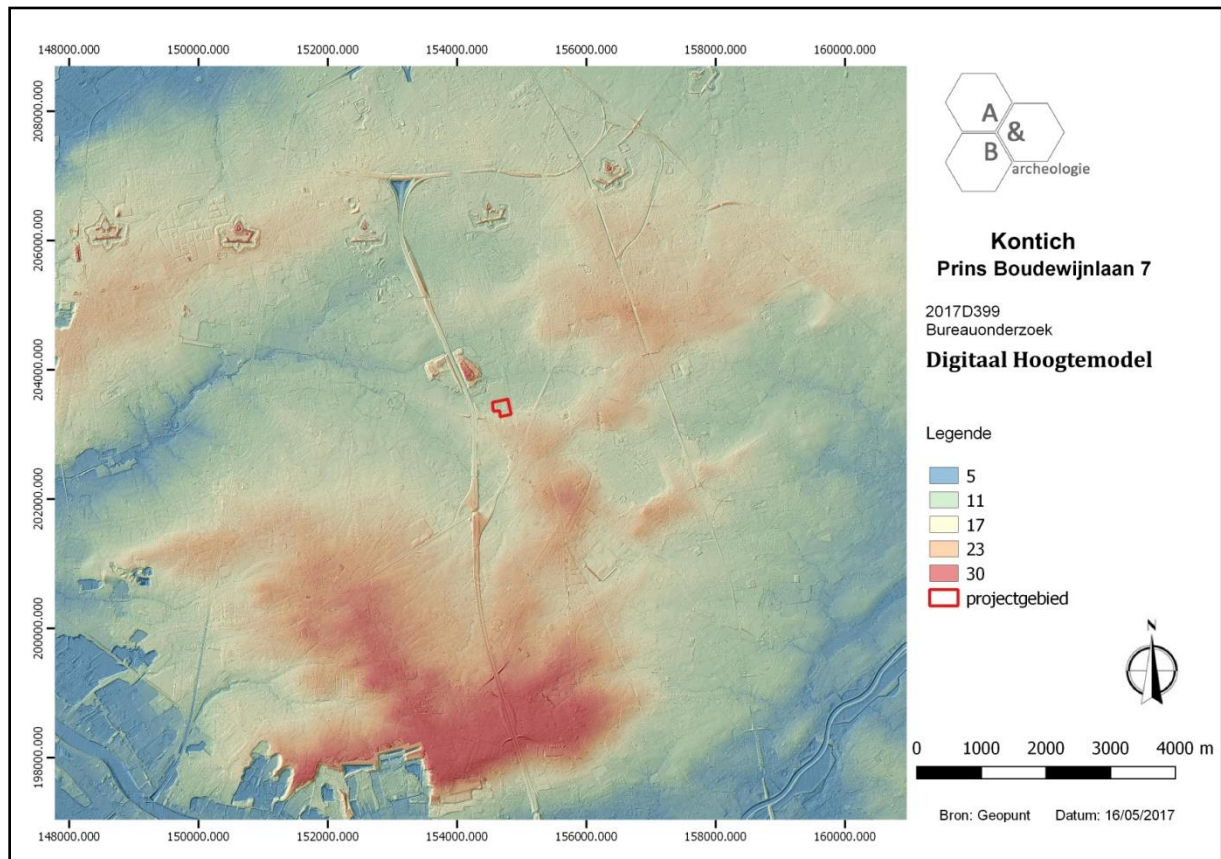
Figuur 9 Zicht op de bodemgebruikerskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

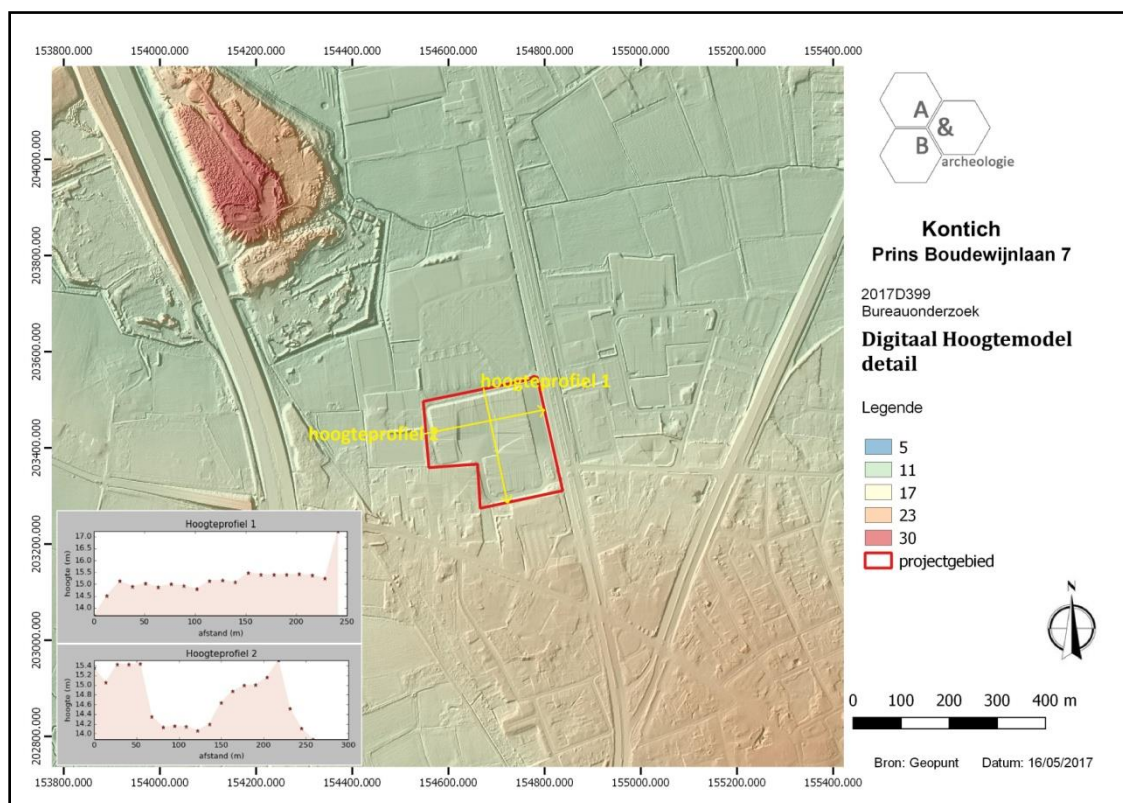
Kontich behoort tot de zandstreek van de Kempen, geomorfologische tot de Boomse cuesta, een topografisch hoger gelegen gebied ten zuiden van Antwerpen, zoals duidelijk zichtbaar is op het DHM. Het ligt meer bepaald op de zwak hellende noordflank van de cuesta die ontwaterd wordt door tal van kleinere beken die aan de voet van de noordelijke cuestaflank uitmonden in de oost-west georiënteerde Edegemse Beek. Deze beek stroomt door een brede vallei die is ingesneden in het weinig resistent zandig tertiair substraat uit de Formatie van Berchem en mondt op ca. 8km ten westen van het studiegebied uit in de Schelde.

Het reliëf binnen het plangebied kent een vrij sterke stijging van noord (+14m TAW) naar zuid (+17m TAW). Het oost –west verloop, zoals zichtbaar op hoogteprofiel 2 is relatief vlakker. Van +15m TAW in het westen naar +14m TAW in het oosten.

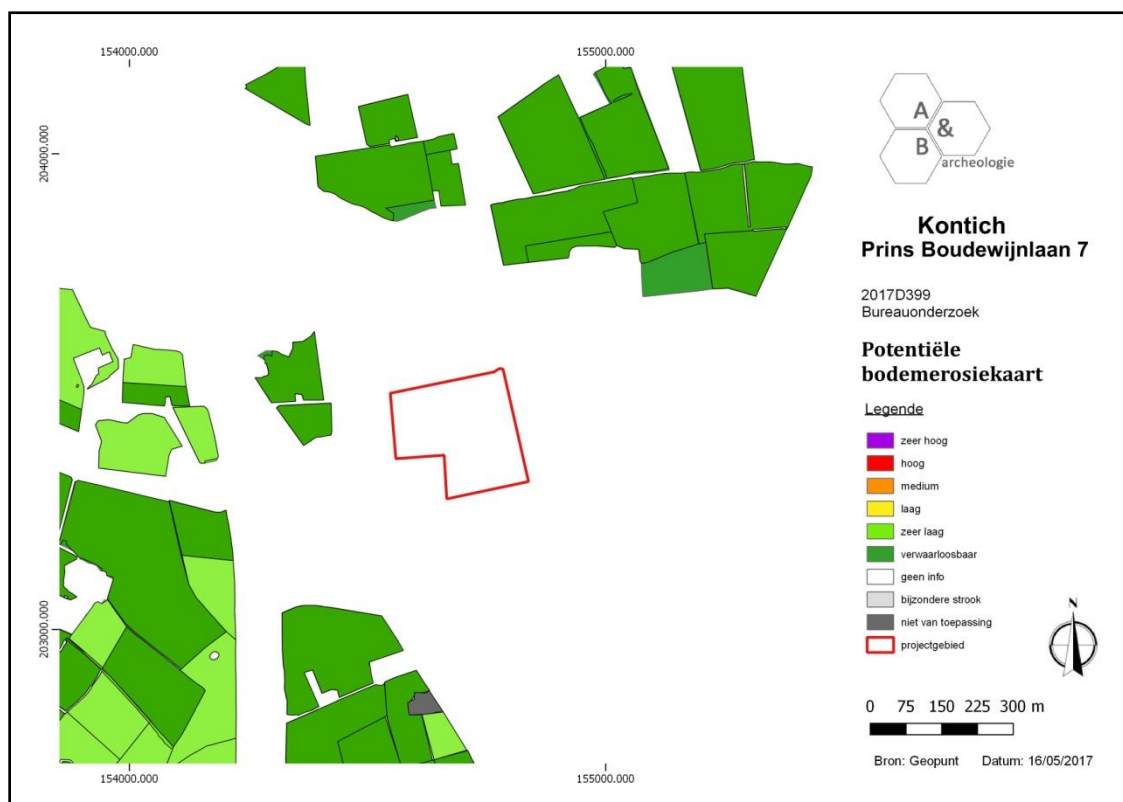
De bodemerosiekaart is ter hoogte van het plangebied wit gekleurd wat betekent dat er geen info voorhanden is. De gebieden rondom het plangebied zijn groen ingekleurd wat een zeer lage tot verwaarloosbaar potentieel op erosie betekent.

Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

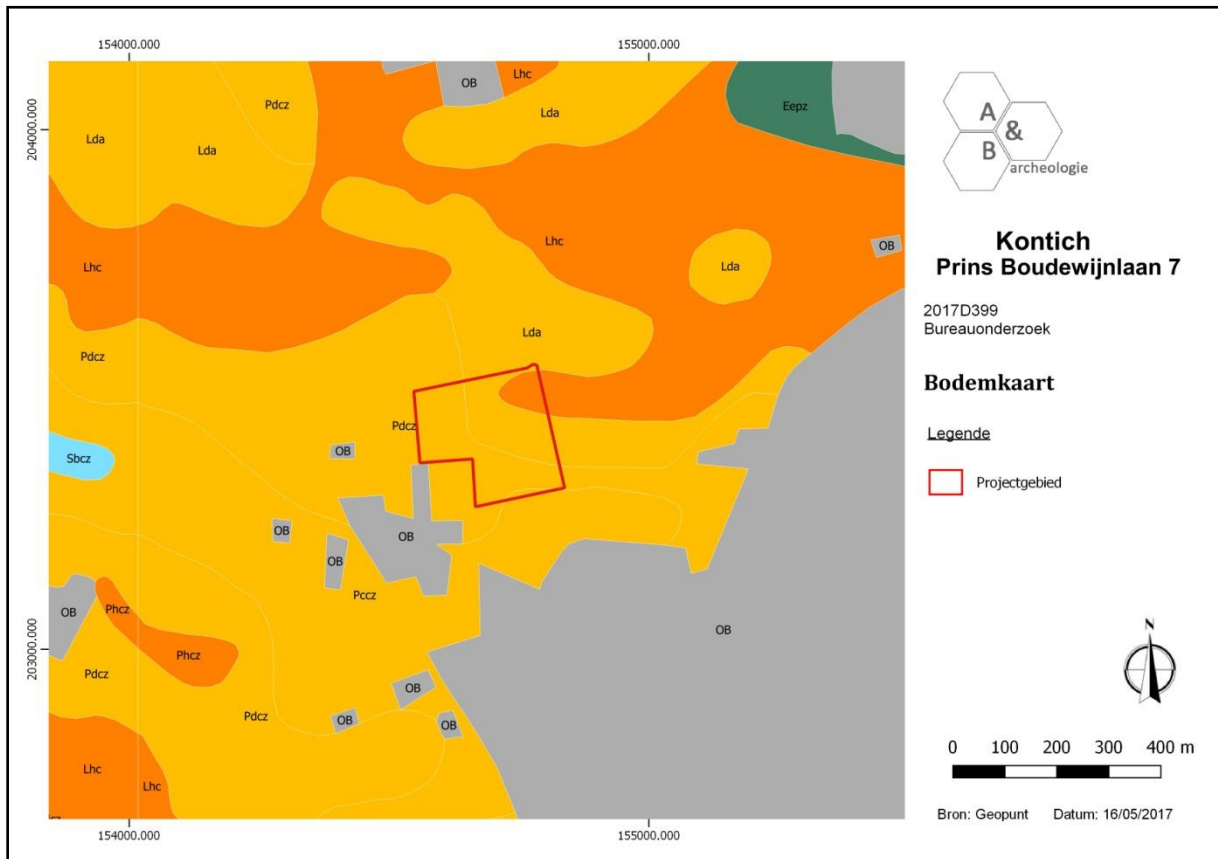
Figuur 11 Detailopname van het Digitaal Hoogtemodel met de twee hoogteprofielen (bron: geopunt en AGIV).

Figuur 12 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Binnen de grenzen van het plangebied komt voornamelijk één code voor, namelijk een Pdcz. Dit is een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. In het noordoosten van het plangebied komt een Lhc grond voor. Dit komt overeen met een natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.

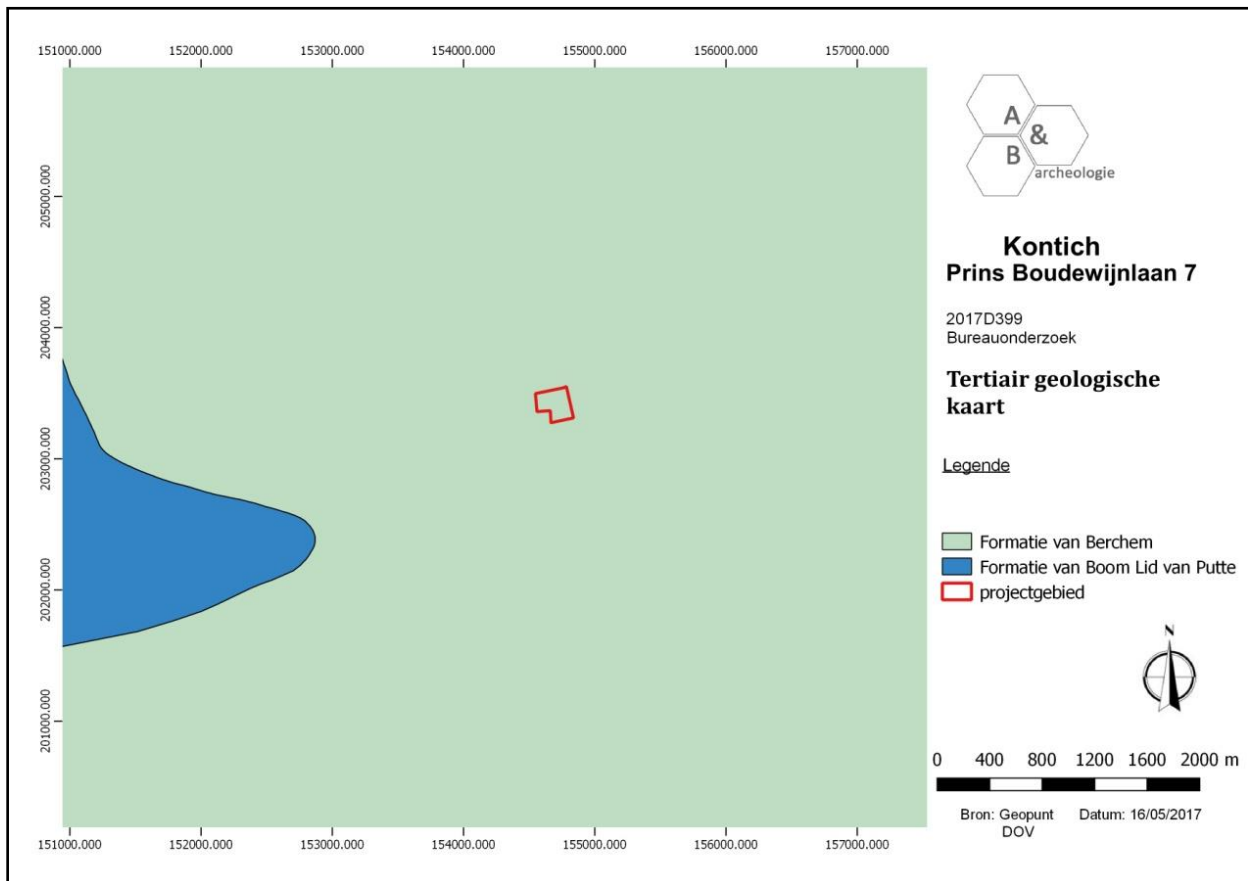
Figuur 13 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

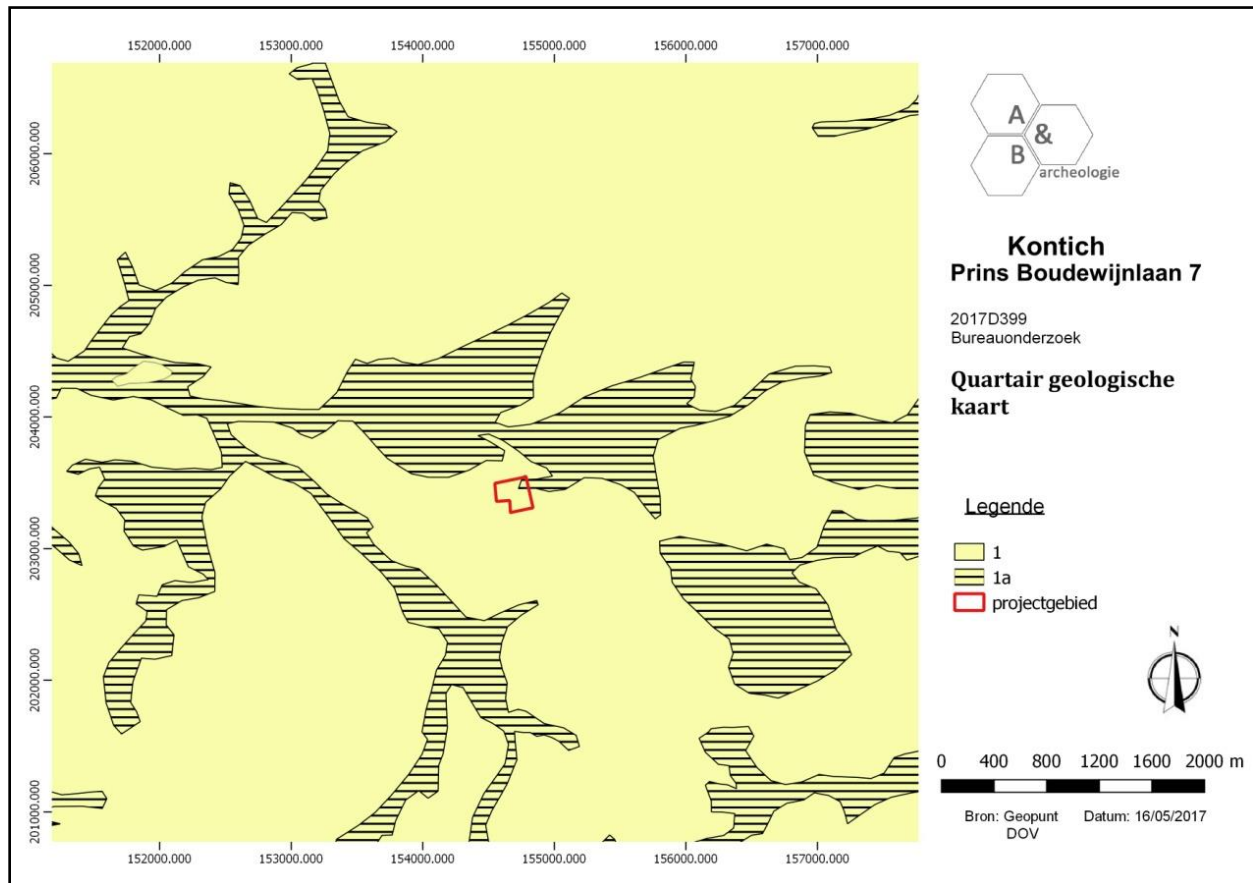
De tertiair geologische kaart geeft weer dat het plangebied zich ter hoogte van de Formatie van Berchem bevindt. Dit is een donkergroen tot zwart zand, sterk glauconiethoudend met plaatselijk schelpen en onderaan kleihoudend. Ten westen van het plangebied situeert zich de Formatie van Boom, lid van Putte. Dit is een zwartgrijze klei, silthoudend met veel organisch materiaal.

De Quartair geologische kaart geeft aan dat de ondergrond ter hoogte van het plangebied bestaat uit het type 1. Het betreft eolische afzettingen van zand tot silt van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen (code **ELPw**), mogelijk kunnen ook hellingsafzettingen van het Quartair (**HQ**) aanwezig zijn.

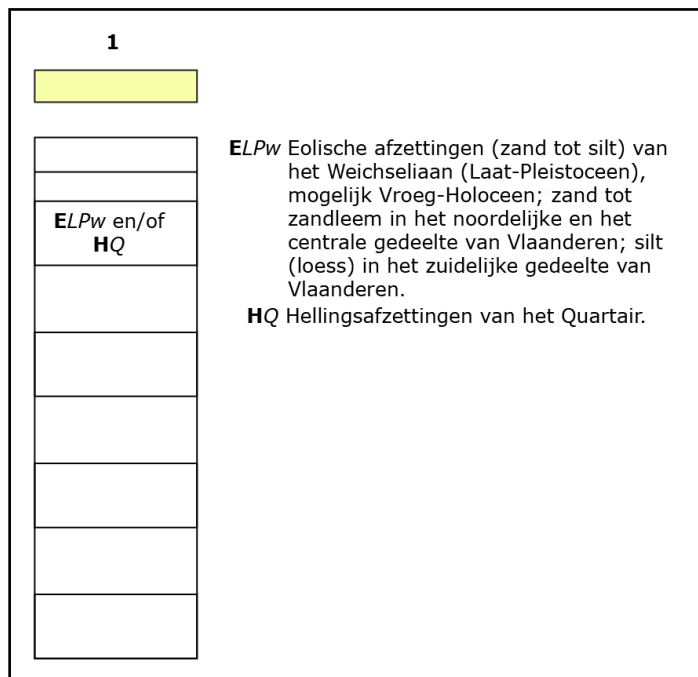
De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 14 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 15 Uitsnede uit de Quartaire Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 16 Uitleg bij de Quartaire Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁶

Kontich ontstond uit een kleine nederzetting in de kromming van een Romeinse weg die in de vroege middeleeuwen werd uitgebouwd tot een nederzetting rond een centraal plein. Volgens de overlevering is Kontich als graafschap ontstaan in de 7de eeuw. De dochter van graaf Witger, de heilige Relindis, zou het graafschap in die eeuw geschonken hebben aan de Benedictijnse Sint-Pietersabdij van Lobbes. Bij de invallen van de Noormannen vanaf de 9de eeuw ging dit bezit verloren. Het werd echter gedurende de 11de eeuw hersteld. In 1149 werd de parochie van Kontich, samen met haar afhankelijkheden Waarloos, Hemiksem en Niel, aan de abdij geschonken door de bisschop van Kamerijk. Het patronaat over Kontich werd in 1573 door de abdij van Lobbes geschonken aan kardinaal Granvelle. Pas in 1762 kwam het volledige domein weer in handen van de abdij. De verschillende kerken binnen het graafschap Kontich werden op verschillende tijdstippen tussen 1136 en 1778 onafhankelijke parochies.

Op administratief en juridisch vlak was Kontich sinds 1238 verdeeld in twee gebieden: het Land van Rijen en het Land van Mechelen. In dat jaar schonk hertog Hendrik II van Brabant immers de volledige jurisdictie over het Land van Mechelen aan Wouter Berthout, terwijl het Land van Rijen onder hertogelijk bestuur bleef. Na het uitsterven van het geslacht Berthout werden beide gebieden opnieuw verenigd onder de hertogen van Bourgondië, hoewel de gescheiden jurisdicties bleven bestaan tot de 18de eeuw. Filips de Schone, hertog van Bourgondië van 1482 tot 1506, verkocht de heerlijkheden Kontich en Waarloos in 1505 aan Antoon Heenkenschoot. Gedurende de 16de eeuw en het begin van de 17de eeuw wisselde de heerlijkheid regelmatig van eigenaar. Van 1651 tot het einde van het Ancien Régime was de heerlijkheid in handen van de familie Franco-Y-Feo.

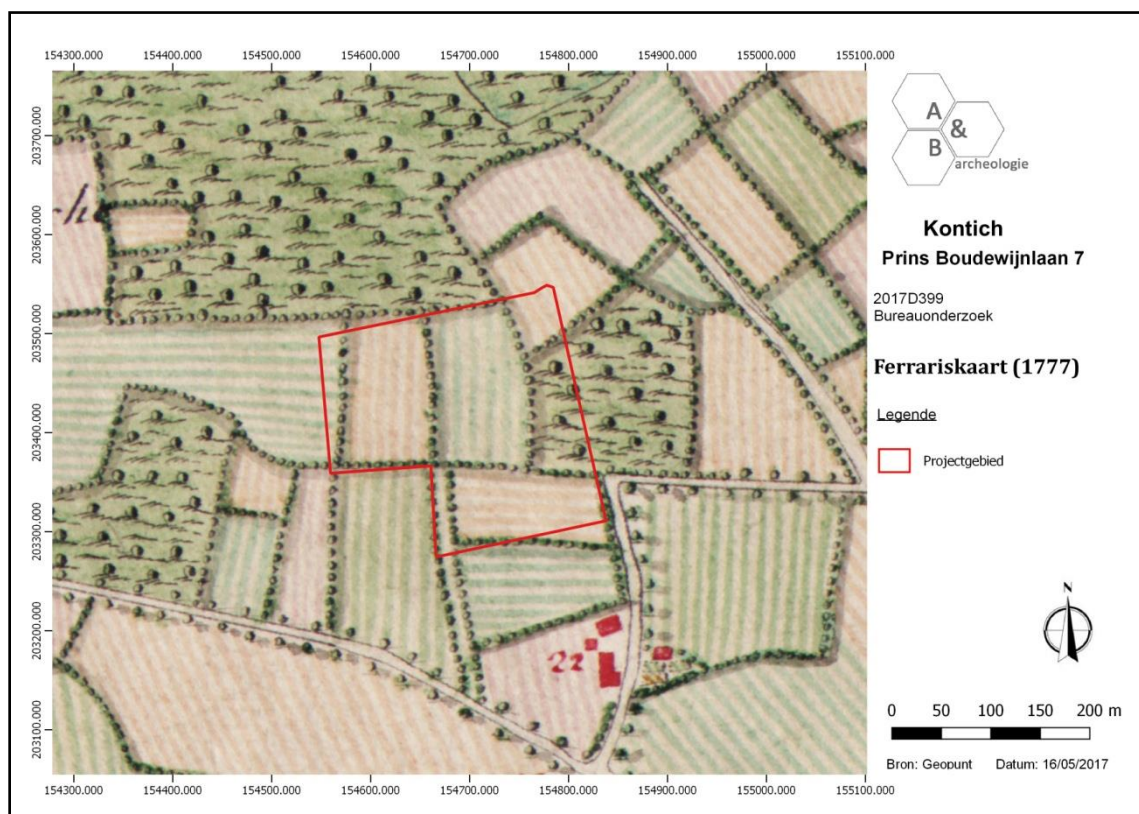
Vanaf de 18de eeuw groeide Kontich uit van een agrarische nederzetting tot een kerndorp. De grootste uitbreiding vond echter plaats op het einde van de 19de eeuw, na de aanleg van de spoorwegen Antwerpen-Mechelen en Antwerpen-Boom. In de 20ste eeuw groeide het dorp uit tot een verstedelijkte forenzen gemeente.

De oudste kaart die geraadpleegd kan worden voor het plangebied betreft de kaart van Ferraris (1777). Het projectgebied staat er afgebeeld als akkerland en weiland, gescheiden door hagen. Op de Atlas der Buurtwegen (1840) zijn perceelsgrenzen zichtbaar. De grenzen komen nagenoeg overeen met de grenzen afgebeeld op de kaart van Ferraris. De kaart Vandemaelen (1846-1854) is weinig gedetailleerd. In het zuiden van het plangebied wordt een deel van de percelering weergegeven, vermoedelijk een landweg. Dit klein weggetje staat ook afgebeeld op de Kaart van Ferraris en de Atlas der Buurtwegen. De Popp-kaart (1842-1879) toont opnieuw een duidelijke perceelsindeling.

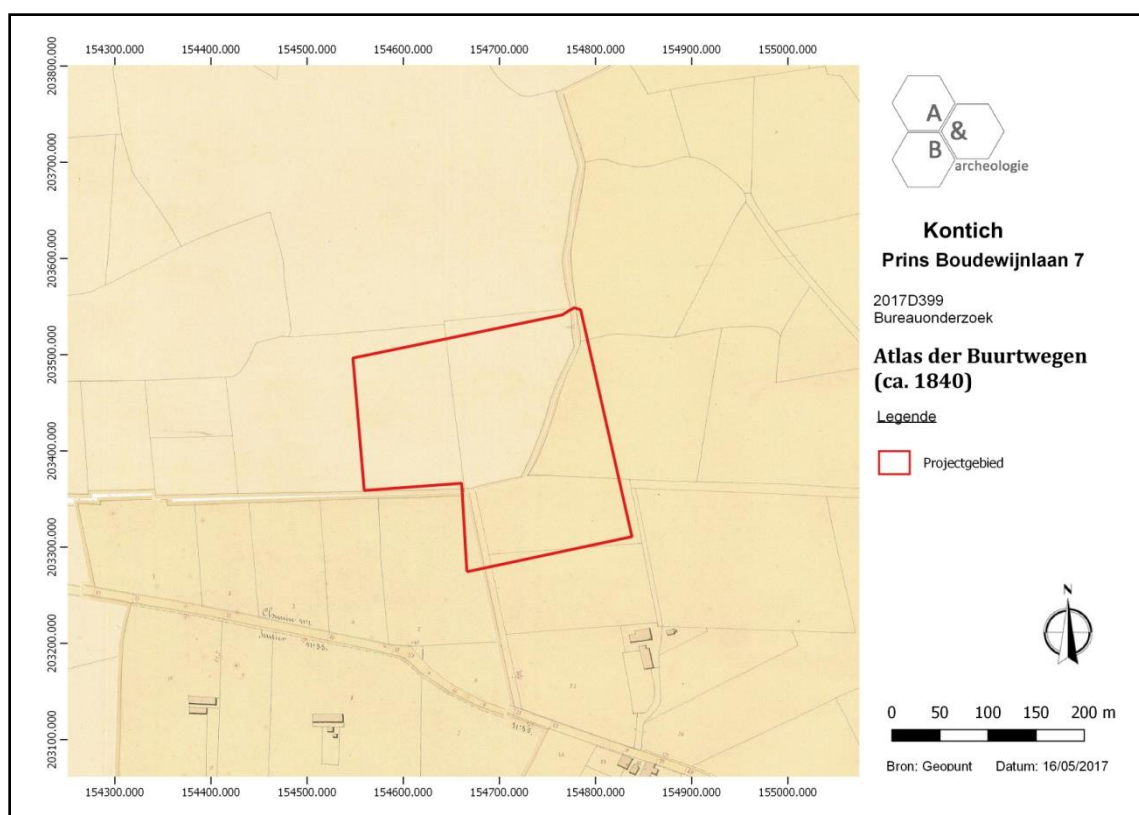
De orthofoto uit 1971 is niet van een goede kwaliteit. Het projectgebied is vermoedelijk in gebruik als akkerland. De orthofoto uit 1990 toont een heel ander beeld. Op deze foto is een gigantische bouwwerf te zien over de volledige oppervlakte van het plangebied. Heel waarschijnlijk gaat het om de aanleg van het huidige bedrijfsgebouw. In ieder geval staat het grote bedrijfsgebouw op de orthofoto van 2016.

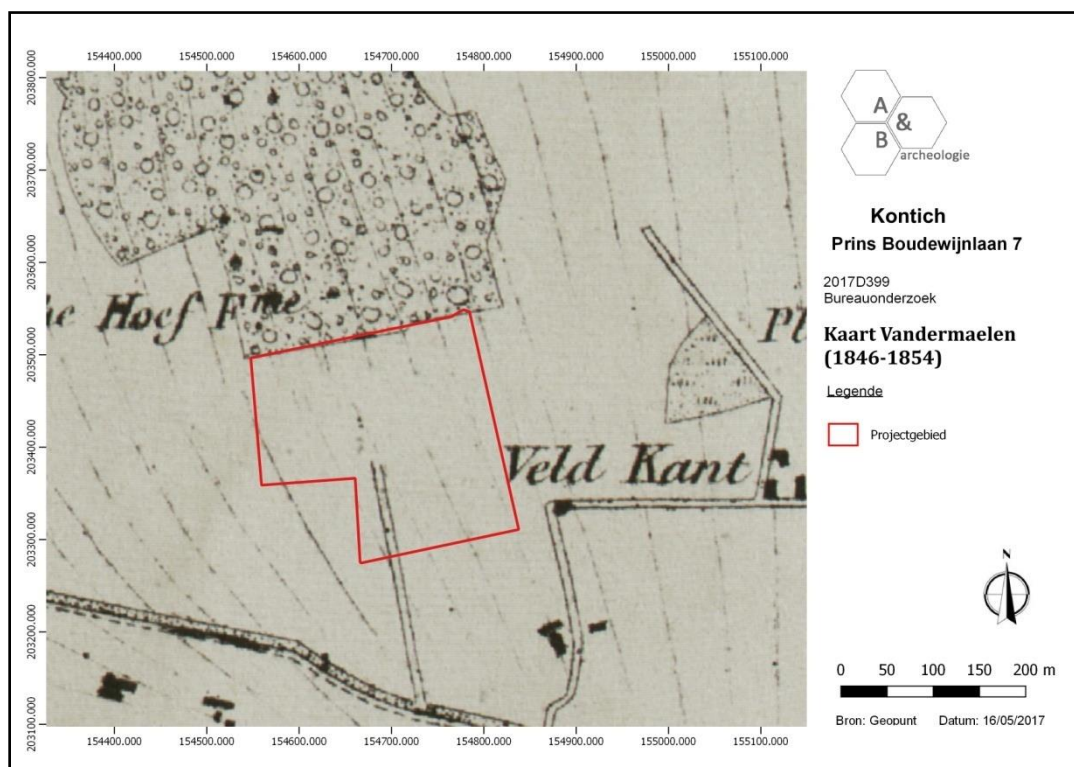
⁶Tekst gebaseerd op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120684120323> (geraadpleegd op 19/05/2017) en <https://nl.wikipedia.org/wiki/Kontich> (geraadpleegd op 20/05/2017)

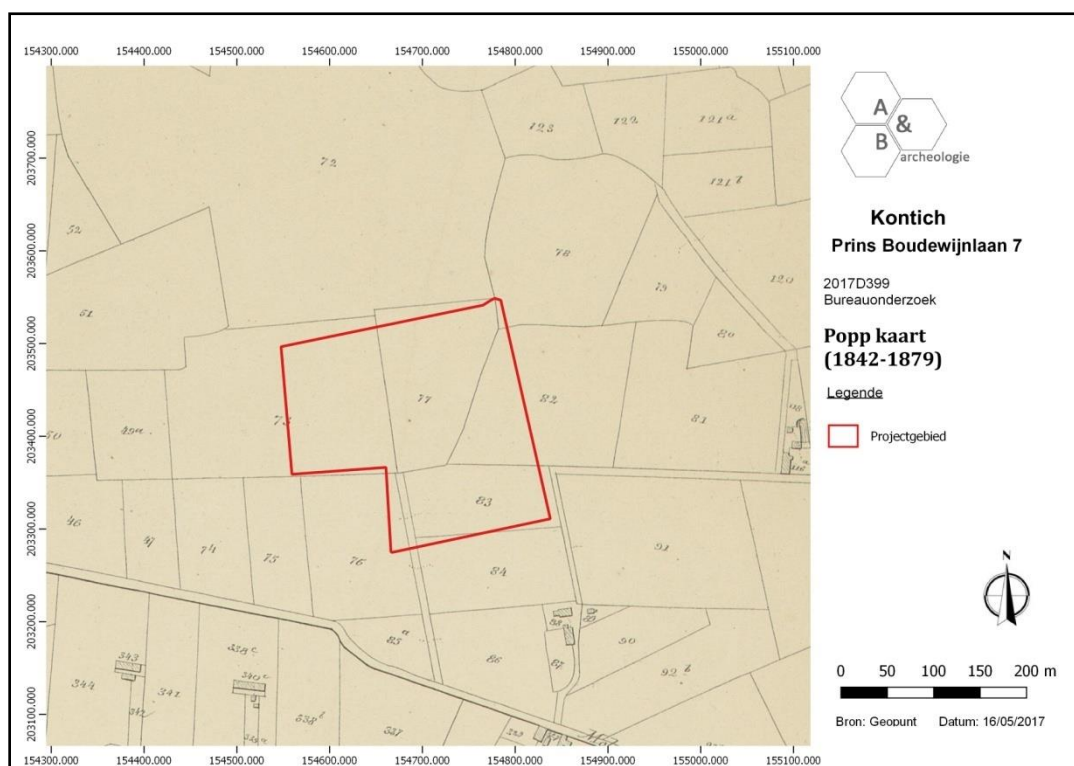
Figuur 17 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

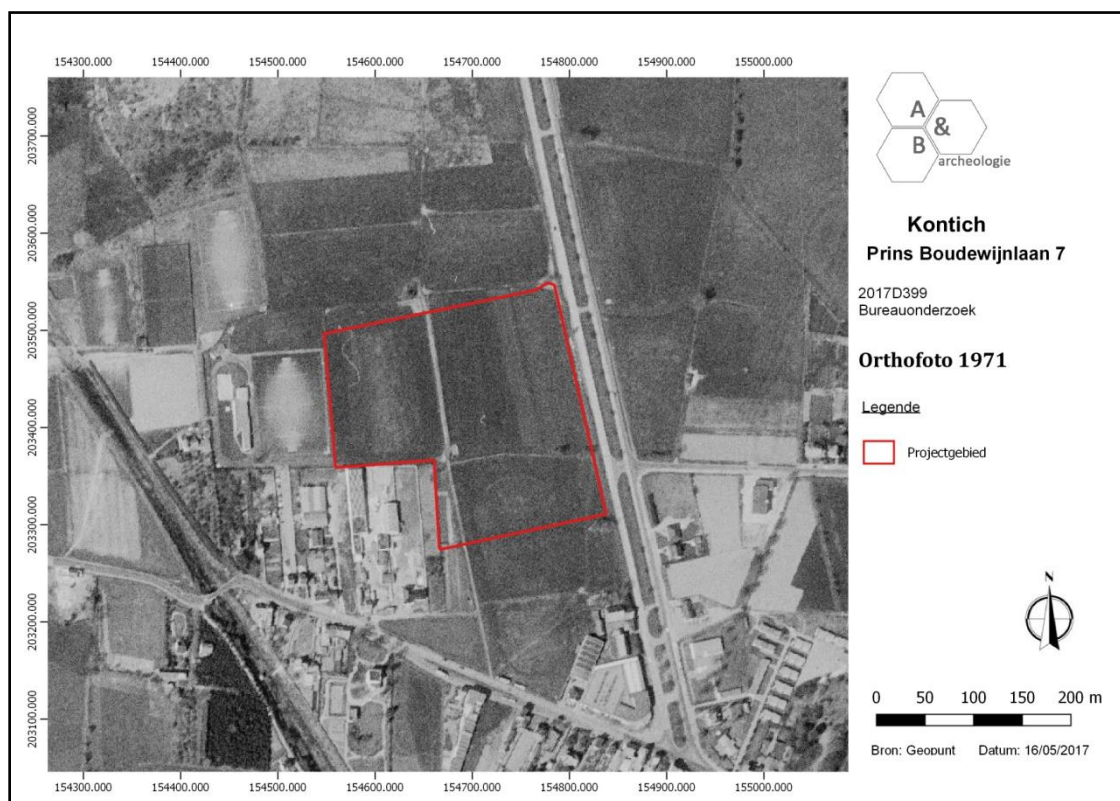
Figuur 18 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen(ca. 1840) (bron: geopunt.be).

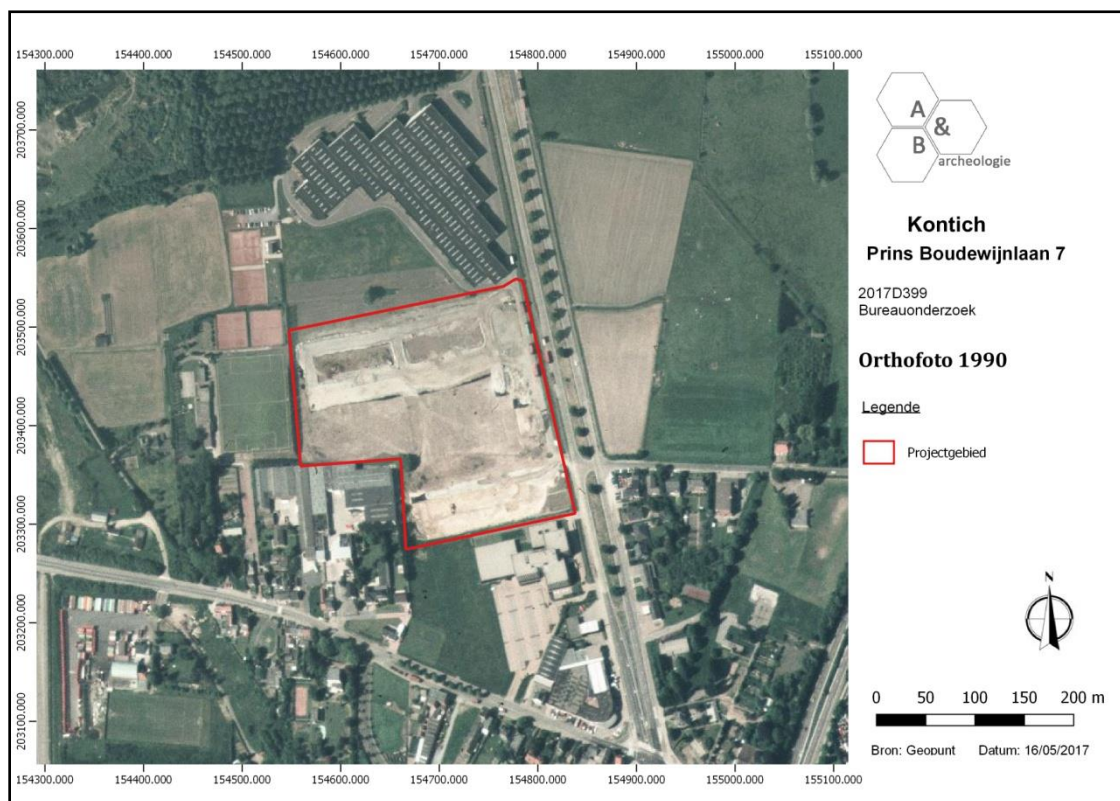
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (bron: geopunt.be).

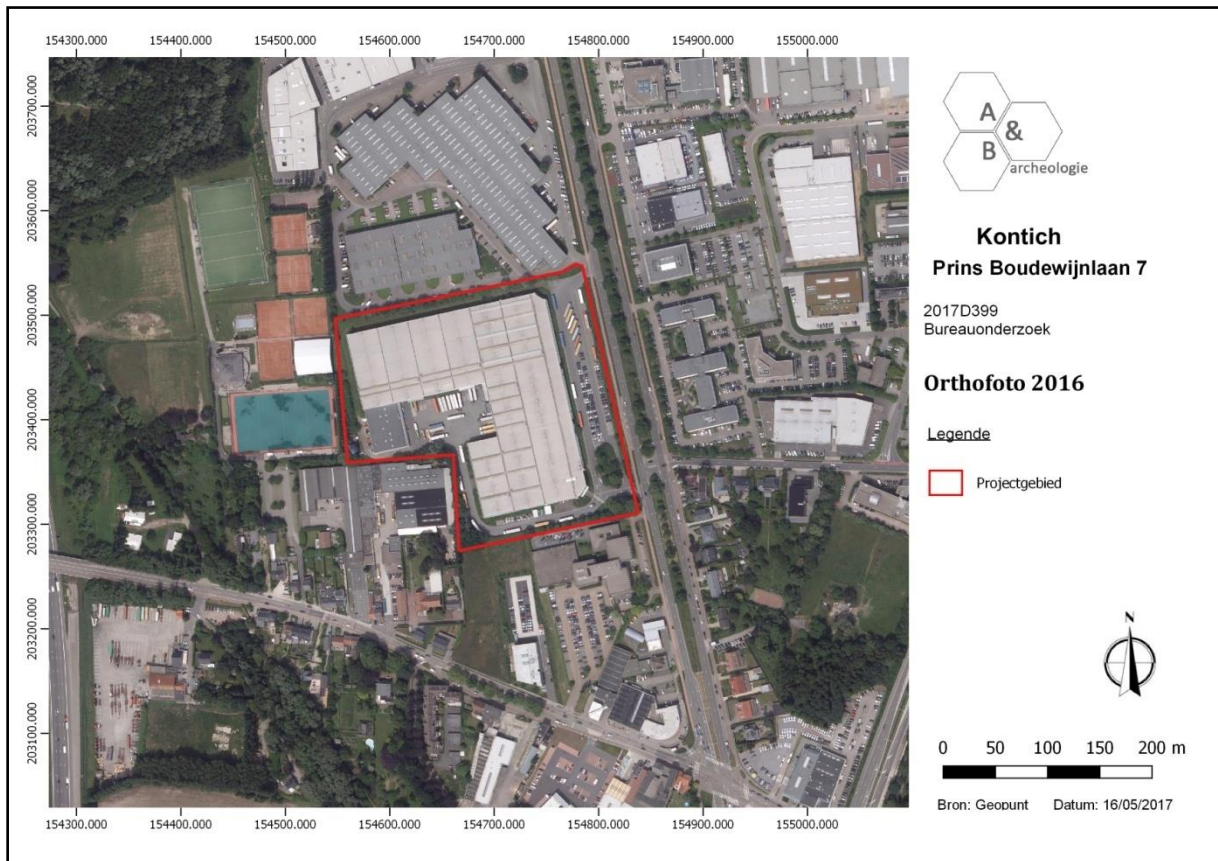
Figuur 20 Uitsnede uit de kaart van Popp (1842-1879) (bron: geopunt.be).

Figuur 21 Zicht op het plangebied op de Orthofoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 22 Zicht op het plangebied op de Orthofoto van 1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 23 Zicht op het plangebied op de Orthofoto van 2016 (bron: geopunt).

2.5. Archeologische situering

Op de Centrale Archeologische Inventaris worden in de omgeving van het projectgebied een aantal sites aangegeven, die hieronder besproken worden.

Uit de **steentijd** kan een site 600m ten noordoosten van het projectgebied aangehaald worden. Het gaat om ID 105125, een losse vondst lithisch materiaal, gedaan tijdens een prospectie.

Uit de **metaaltijden** kunnen verschillende sites aangehaald worden. Een eerste vindplaats, ID 207244, bevindt zich net ten zuiden van het projectgebied. Tijdens een vooronderzoek⁷ werden o.a. bewoningssporen uit de ijzertijd aangetroffen. Tijdens een archeologisch onderzoek⁸, 200m ten zuiden van het plangebied (ID 165538), werd een vierkante structuur (vermoedelijk een bijgebouw) uit de ijzertijd aangetroffen. Op circa 800m ten zuidoosten van het plangebied werden tijdens een archeologische opgraving⁹ verschillende plattegronden uit de (vroeg) ijzertijd opgetekend (ID 101928). Ten noordoosten van de bewoningssporen werden ook begravingen aangetroffen in de vorm van een urnengraf en een brandrestengraf. Een losse vondst van aardewerk uit de ijzertijd werd gedaan 600m ten zuidoosten van het plangebied (ID 105210). Op circa 1,1km ten zuidoosten van het plangebied werden tijdens archeologische opgravingen¹⁰ bewoningssporen uit de midden-ijzertijd aangetroffen. Op 1,1km ten noordwesten van het plangebied (ID 150232) werden tijdens een archeologische opgraving¹¹ bewoningssporen uit de late ijzertijd aangetroffen.

Bewoningssporen uit de **Romeinse** periode werden aangetroffen, op 700m ten westen van het plangebied (ID 105212). Op 700m ten zuidoosten van het plangebied werd tijdens graafwerken aan een zwembad een romeinse afvalkuil met schervenmateriaal aangetroffen (ID 100703). 400m ten zuiden van het plangebied (ID 105211) werden tijdens de aanleg van de spoorweg Antwerpen - Mechelen resten van romeins bouwmateriaal, vermoedelijk afkomstig van een villa, aangetroffen in een puinlaag.

Net ten oosten van het projectgebied (ID 105221) werden tijdens een controle en prospectie een reeks kuilen en aardewerk uit de **volle middeleeuwen** aangetroffen. Op 800m ten zuidoosten van het plangebied (ID 160500) werden tijdens een opgraving¹² bewoningssporen uit de volle middeleeuwen aangetroffen. De paalsporen maakten deel uit van een bootvormige huisplattegrond.

Op 600m ten noorden van het plangebied bevindt zich het **laatmiddeleeuwse** Arendsnest (ID 105121), een groepering van hoeves. Ter hoogte van de Baddenbroekse hoeven (ID 105239), 600m

---

⁷REYNS N. e.a. 2014.

⁸DE RAYMAEKER A. e.a. 2014.

⁹VERBEECK H. & ANNAERT R. 2007, pp. 167-172.

¹⁰VAN STAHEY A. e.a. 2012.

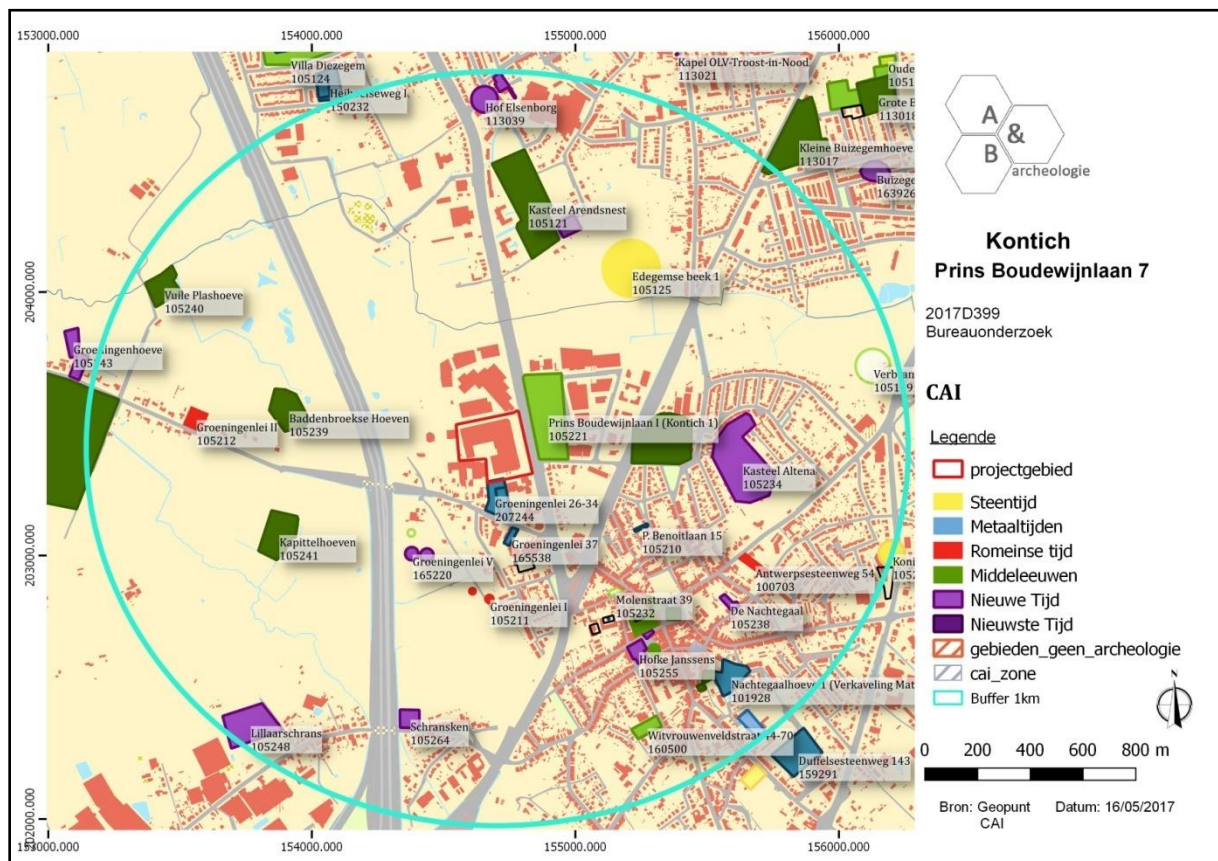
¹¹BOUCKAERT K. & VERWERFT D. 2010.

¹²DEVROE A. & CLAESSEN J. 2013.

ten westen van het plangebied, werd een laatmiddeleeuws verdedigingselement geregistreerd. Ten zuiden van deze locatie kon een site met walgracht geregistreerd worden (ID 105241).

Op 600m ten oosten van het plangebied bevindt zich een in oorsprong 16de eeuwse hoeve (ID 105234). ID 165220, 400m ten zuidwesten van het plangebied betreft een losse vondst van een postmiddeleeuws muntgewichtje (1641). Een huis, ID 105238 op 600m ten zuidoosten van het plangebied, kon in de 17de eeuw gedateerd worden. Eveneens uit de 17de eeuw zijn ID 105255 en ID105248, twee alleenstaande hoeves. ID 165264 wordt geïnterpreteerd als een 17de eeuwse omwaterde schans met bijgebouwen. Als laatste kan een hoeve uit de 16de eeuw vermeld worden, circa 1km ten noorden van het projectgebied (ID 113039).

Het archeologisch kader toont een hoog archeologisch potentieel voor het plangebied met diverse bewoningssporen en begravingen uit de metaaltijden en sporen uit de Romeinse periode en middeleeuwen.

Figuur 24 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van de bureaustudie kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Op basis van de 18de en 19de eeuwse cartografische bronnen kan gesteld worden dat het plangebied onbewoond was tijdens deze periode. Pas op de orthofoto van 1990 is een grote bouwwerf te zien over het volledige plangebied. Heden ten dage is het terrein ingenomen door een groot gebouw met verharde parking.
- Voor de periode voor de 18de eeuw zijn geen bronnen beschikbaar waardoor de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet kan gestaafd worden.
- Het projectgebied is in de 20ste eeuw nog altijd in gebruik als akkerland. Vanaf circa 1990 wordt het terrein in gebruik genomen en bouwt men er een bedrijfsgebouw. De bouw ervan en de bijbehorende parking hebben een nefaste impact op het bodemarchief. Bovendien concentreren de geplande werken zich op de zone van het bestaande gebouw. Er kan bijgevolg gesproken worden van een hoge tot zeer hoge verstoringsgraad.
- Op archeologisch vlak kan gesteld worden dat er een hoge potentiële waarde aan het terrein kan toegeschreven worden. In de omstreken werden verschillende vondsten geattesteerd gaande van de steentijden tot de middeleeuwen.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

De werken houden in eerste instantie de afbraak van een groot deel van het huidige bedrijfsgebouw in. Circa 22.348m² van het gebouwenbestand wordt afgebroken. Op dezelfde plaats zal een nieuw bedrijfsgebouw gebouwd worden, voorzien van nieuwe riolering, regenwaterputten en septische putten. In totaal worden vijf grote gebouwen voorzien (A, B, C, D, E en F), waarvan gebouw E overeenkomt met het niet afgebroken deel van het huidige gebouwenbestand. De nieuwbouw heeft een totale oppervlakte van 25019m². Tussen de gebouwen worden parkeerplaatsen en enkele

groenzones voorzien. Aan de oostelijke zijde van gebouwen C en D worden ondergrondse parkeergarages voorzien.

De geplande werken hebben een nefaste impact in de bodem over het volledige plangebied en zullen het potentiële archeologisch erfgoed verstoren. Bovendien kan uit het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd worden.

Echter uit het kaartmateriaal blijkt dat de volledige site in de jaren 1990 grondig werd verstoord. De oorzaak van deze grondige verstoring was de aanleg van het bedrijventerrein dat momenteel nog aanwezig is binnen het plangebied. Op de orthofoto uit 1990 is te zien dat de ondergrond ter hoogte van het plangebied grondig werd omgewoeld (aanleg nutsleidingen, aanleg putten, zwaar verkeer over de site) tijdens de constructiewerken van het bedrijfsgebouw. De kans dat er archeologische resten bewaard zijn gebleven is dan ook bijzonder klein.

Figuur 25 Foto met de werkzaamheden binnen het plangebied op het einde van de 20ste eeuw. Er is duidelijk op te merken dat de grond binnen het gebouw vergraven werd gezien de bleke en bruine kleuren die wijzen op vermenging van de moederbodem en de teelaarde. Daarnaast is ook gewerkt met paal- en sleuffunderingen. (bron: <http://www.vandereyt.be/>)

Figuur 26 Foto met de werkzaamheden binnen het plangebied op het einde van de 20ste eeuw. Naast de zware paalfunderingen zijn nog interne funderingspalen te zien (bron: <http://www.vandereyt.be/>)

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Voor het projectgebied zelf zijn geen archeologische gegevens gekend. Wel bevindt zich aan de zuidelijke zijde van het terrein een site uit de ijzertijd. Ten oosten van het plangebied werden bewoningsresten uit de volle middeleeuwen aangetroffen. In de ruimere omgeving zijn tal van archeologische vindplaatsen gekend gaande van de steentijden tot de late middeleeuwen.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Uit het kaartmateriaal blijkt dat het plangebied op het einde van de 20ste eeuw grondig werd omgewoeld. Op de foto's uit 1990 is een werf te zien waarbij het huidige bedrijfsgebouw wordt aangelegd. De graafwerken (aanleg van nutsleidingen, diverse putten, ...) hebben naar alle waarschijnlijkheid een groot deel of vrijwel alle archeologische resten verstoord. Er is duidelijk een gemengde laag van C-horizont en teelaarde op te merken. Daarnaast is ook duidelijk dat er gewerkt met zware paalfunderingen, sleuffunderingen en interne palen, samen met betonverhardingen. De impact van deze werkzaamheden hebben een nefast invloed op het bodemarchief en bijgevolg het archeologisch erfgoed.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Er zijn hierover geen gegevens bekend.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De werken zullen een grote impact hebben op het bodemarchief. Er worden 5 nieuwe bedrijfsgebouwen voorzien samen met nieuwe riolering en diverse putten. Echter bij de bouw van het huidig bedrijf werd het bodemarchief danig verstoord.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. Er kan wel gesteld worden dat er een zeer hoge graad van verstoring is veroorzaakt bij de bouw van het huidig bedrijf.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Niet van toepassing

4. Samenvatting

Het plangebied bevindt zich aan de westelijke zijde van de Prins Boudewijnlaan te Kontich. Het projectgebied heeft een oppervlakte van 51.805m². Momenteel staat op het op het plangebied een bedrijfsgebouw met een oppervlakte van 27.198m². De rest van het terrein is aangelegd als verharde parking. Op de perceelgrenzen staan enkele bomen.

De werken houden in eerste instantie de afbraak van een groot deel van het huidige bedrijfsgebouw in. Hierbij wordt ca. 22348m² van het gebouwenbestand afgebroken. Op dezelfde plaats zal een nieuw bedrijfsgebouw verrijzen voorzien van nieuwe riolering, regenwaterputten en septische putten. In totaal worden zes grote gebouwen voorzien (A, B, C, D, E en F), waarvan gebouw E overeenkomt met het niet afgebroken deel van het huidige gebouwenbestand. Gebouw A heeft een oppervlakte van 3894m², gebouw B 5526m², gebouw C 3763m², gebouw D 5323m² en gebouw F 1806m². Aan gebouw E (4406m²) wordt een kleinere unit voorzien met een oppervlakte van 301m². Aan gebouwen A, B, C en D worden aan de oostelijke zijde kantoren voorzien (samen hebben deze een oppervlakte van 3101m²). De nieuwbouw heeft een totale oppervlakte van 25019m². Tussen de gebouwen worden parkeerplaatsen en enkele groenzones voorzien. De funderingen voor de nieuwe gebouwen A, B, C, D en F worden uitgegraven tot op een diepte van +8/8,3m TAW (huidig peil is +9,95m TAW). Onder gebouwen C en D wordt ondergrondse parking voorzien onder de bouwzone met een totale oppervlakte van 1872m². Deze zou uitgegraven worden tot op +6m TAW.

Concluderend kan gesteld worden dat de werkzaamheden zich concentreren op de reeds bestaande gebouwen die afgebroken worden. Bijgevolg zullen geen nieuwe verstoringen meer plaatsvinden, aangezien dit reeds verstoord werd bij de bouw van de huidige gebouwen.

Binnen de grenzen van het plangebied komt voornamelijk één code voor, namelijk een Pdcz. Dit is een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. In het noordoosten van het plangebied komt een Lhc grond voor. Dit komt overeen met een natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.

Voor het projectgebied zelf zijn geen archeologische gegevens gekend. Wel bevindt zich aan de zuidelijke zijde van het terrein een site uit de ijzertijd. Ten oosten van het plangebied werden bewoningsresten uit de volle middeleeuwen aangetroffen. In de ruimere omgeving zijn tal van archeologische vindplaatsen gekend gaande van de steentijden tot de late middeleeuwen.

Uit het kaartmateriaal blijkt dat het plangebied op het einde van de 20ste eeuw grondig werd omgewoeld en verstoord. Op de foto uit 1990 is een werf te zien waarbij het huidige bedrijfsgebouw wordt aangelegd. De graafwerken (aanleg van nutsleidingen, diverse putten, ...) hebben een groot deel of vrijwel alle archeologische resten verstoord.

Op basis van de geplande werken, de bureaustudie en de hoge graad van verstoring dient geen verder archeologisch (voor)onderzoek te gebeuren in gelijk welke vorm.

5. Bibliografie

- <https://www.cartesius.be>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <https://www.geopunt.be>
- <https://www.google.be>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://www.NGI.be>
- <http://www.vandereyt.be>
- <https://www.zulte.be/website/5-www/9-www.html>
- BOUCKAERT K. & VERWERFT D. 2010, *Archeologisch onderzoek te Edegem-Heihoefseweg (Groot Molenveld). Definitieve rapportage van de bekomen resultaten*, AS-Rapportage 2009-29, Mechelen.
- DE RAYMAEKER A. e.a. 2014, *Het archeologisch onderzoek aan de Groeningenlei te Kontich*, Archeo-rapport 228.
- DEVROE A. & CLAESEN J. 2013, *Archeologische opgraving Kontich - Witvrouwenveldstraat 44-70*, Archebo-rapport 2012/09.
- REYNS N. e.a. 2014, *Archeologisch vooronderzoek Kontich - Groeningenlei*, Rapporten All-Archeo 218.
- VAN STAHEY A. e.a. 2012, *Archeologische opgraving Kontich - Duffelsesteenweg 143*, Rapporten All-Archeo bvba 082.
- VERBEECK H. & ANNAERT R. 2007, Kontich - Duffelsesteenweg. Nederzettingssporen en een grafveld uit de vroege ijzertijd, campagnes 2005/2006 (provincie Antwerpen), *Lunula. ArchaeologiaProtohistorica* XV, p. 167-172.

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het projectgebied (bron: google.be).	7
Figuur 2 Uitsnede uit het plan geplande werken. Het rood gearceerde deel betreft het af te breken gebouwenbestand (bron: initiatiefnemer).....	8
Figuur 3 Uitsnede uit het plan van de geplande werken (bron: initiatiefnemer).	9
Figuur 4 Uitsnede uit het plan der werken met aanduiding van de plaats van de ondergrondse parkeergarages (bron: initiatiefnemer).....	10
Figuur 5 Uitsnede uit de geplande werken met daarop de bestaande toestand (blauw) en de geplande werken (rood) (bron: initiatiefnemer).....	11
Figuur 6 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	12
Figuur 7 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	13
Figuur 8 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van de perceelsnummers (bron: geopunt.be). ...	13
Figuur 9 Zicht op de bodemgebruikerskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	14
Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).....	15
Figuur 11 Detailopname van het Digitaal Hoogtemodel met de twee hoogteprofielen (bron: geopunt en AGIV).....	16
Figuur 12 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).	16
Figuur 13 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	17
Figuur 14 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	18
Figuur 15 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 16 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	19
Figuur 17 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).	21
Figuur 18 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (bron: geopunt.be).	21
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (bron: geopunt.be).	22
Figuur 20 Uitsnede uit de kaart van Popp (1842-1879) (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 21 Zicht op het plangebied op de Orthofoto van 1971 (bron: geopunt.be).	23
Figuur 22 Zicht op het plangebied op de Orthofoto van 1990 (bron: geopunt.be).	23
Figuur 23 Zicht op het plangebied op de Orthofoto van 2016 (bron: geopunt).	24
Figuur 24 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	26

Figuur 25 Foto met de werkzaamheden binnen het plangebied op het einde van de 20ste eeuw. Er is duidelijk op te merken dat de grond binnen het gebouw vergraven werd gezien de bleke en bruine kleuren die wijzen op vermenging van de moederbodem en de teelaarde. Daarnaast is ook gewerkt met paal- en sleuffunderingen. (bron: <http://www.vandereyt.be/>) 28

Figuur 26 Foto met de werkzaamheden binnen het plangebied op het einde van de 20ste eeuw. Naast de zware paalfunderingen zijn nog interne funderingspalen te zien (bron: <http://www.vandereyt.be/>)

..... 29